

Sajókeresztúr községek között. Ennek folyamán azonosították a Malomszer 1. lelőhelyet, melynek területéről őskori és középkori leletanyagot gyűjtöttek.⁶⁰ E lelőhely a most azonosított késő bronzkori temetőnek helyet adó magaslattól K-re, annak lábánál található. Az általunk végzett leletmentés és a terepbejárás során bebizonyosodott, hogy a már ismert lelőhely nem ér össze a most azonosított lelőhellyel. Utóbbit a szerzett adatok alapján indokolt Malomszer 3. lelőhely néven elkülöníteni.

KOÓS JUDIT – TUTKOVICS ESZTER – KALLI ANDRÁS

192. Sajónémeti, Temetőhegy (KÖH 16278)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Á, Kk

Sajó-völgyi huszita várak című PhD disszertációhoz kapcsolódóan 2011 óta végeztünk tervásatásokat a Herman Ottó Múzeum munkatársaival a lelőhelyen. Ennek során, 2013. november 8-án terepbejárásokat folytattunk a Vár-hegy Ny-i lábánál lévő temető területén is. A helyszínen 1964-ben azonosított lelőhelyet Dobosy László és K. Végh Katalin.

A jelen terepbejárás során a sírhalmokon bronzkori, 13. századi és késő középkori leleteket találtunk. A helybeliek elmondása során a sírok ásása során jelenleg is szoktak nagyobb mennyiségű törtkőre bukkanni. A korábbi bejárók ilyen követeket és mellette habarcsdarabokat is találtak, ami alapján egy épületre következtettek.

A temetőt csak az elmúlt századok óta használják sírkertként. Helyszíne a faluhoz képest kiemelkedő térszinten található, attól vertikálisan jól elkülönülve egy teraszon fekszik. Hasonló adottságú és elkülönülő térszinten van a falu – minden bizonyosan középkori eredetű – temploma is. E helyzet, a középkori leletek, az épületre utaló nyomok mellett a terület beszédes topográfiai helyneve – Tündérpárt, illetve Palotakert – utalhat egy középkori udvarházra(?), amit egy 1485. évi forrás *castello Nemphy* néven meg is említi.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

193. Sajóörös határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

R, B, Ró, Sza, N?, H?, Á, Kö

Helyszíni szemlén pontosítottuk az 1975-ben az MNM-be került római köztársaság kori éremlelet lelőhelyét és a környezetében terepbejárást is végeztünk (2013. április 15. és július 2.).

Gátórház I. (KÖH 89701): A Gátórház II. lelőhelyen előkerült éremlelet helyének azonosításakor informátorunk elmondta, hogy ugyancsak a magaspárt részsíjén, az érmek előkerülésén felbuzdulva, azok találási helytől 60–80 m-re, D-re, újabb kincsek után kutatva áskálódtak és hullámvonal díszes edényeket, koponyákat és lócsontokat találtak. A vélhetően népvándorlás kori vagy honfoglalás kori temetkezéshez tartozó leletek elkallódtak.

Gátórház II. (KÖH 89703): A jelenleg lakóházként használt gátórház mostani lakójának információja segítségével megtaláltuk a korábbi tulajdonos leszármazottját, aki annak idején közreműködött a szántással felszínre került érmek helyének átvizsgálásában. Az adatközlő szerint 1963/64-ben összesen 23–24 érmet találtak. A Nemzeti Múzeumban őrzött 19 köztár-

ság kori érem záró verete Octavianus dénára Kr. e. 29–27-ből (Torbágyi Melinda meghatározása). Az elkallódott veretekről nincs információ, a lelet hírét egy tiszaujvárosi gyűjtő ismertette Gedai Istvánnal. A bejelentést követő 1975. évi helyszíni szemlén – bár fémkeresővel is kutattak – az MNM munkatársai újabb leletet nem találtak.

Az adatközlő megmutatta a lelőhelyet: a községtől K-re, a Kesznyétenre vezető úttól D-re található területen ma már átépített és gazdasági épületekkel bővített egykori gátórház melletti szántó részsíjét a melléképület építése előtt betontörmelékkel feltöltötték.

A helyszíni szemlén részt vett Torbágyi Melinda (MNM) és Nagy Zsolt egyetemi hallgató (Szeged).

Sajó magaspárt (KÖH 47030): A Sajó D-i árterületét övező magasabb (tszf. magasság 95 m feletti) kiemelkedésen található egykori gátórházról Ny-ra, a friss telepítésű (10–15 éves) erdősávot kihagyva, a Sajóöröst Kesznyétennel összekötő út É-i és D-i oldalán végzett terepbejárás során nagy kiterjedésű (kb. 850×550 m-es), de pontosan le nem határolt lelőhelyen intenzívebb őskori (rézkor, bronzkor) és Árpád-kori, középkori településmaradványokat és szórványosan római császárkori telepnyomokat találtunk és lokalizáltunk. A településnyomok minden bizonnyal a Gátórház felé húzódó 100×150-m-es földnyelvre is kiterjedtek, de itt az említett erdősáv aljnövényzettel borított felszínén a bejárás eredménytelen volt.

A lelőhely ÉK-i részén végzett bejárás 2003-ban Pusztai Tamás őskori és Árpád-kori telepnyomokat lokalizált.

A terepbejárás részt vett Torbágyi Melinda (MNM).

SIMON LÁSZLÓ

Sajószentpéter, Harmadik vető.
Kiegészített oldalfalú négyzetes gödör (S282)

194. Sajószentpéter, Harmadik vető, 2. lelőhely (KÖH 58706)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ge

A lelőhelyen 2013-ban is folytatódott a megelőző régészeti feltárás.⁶¹ Miután 2011-ben valamivel több, mint 4000 m²-t sikerült megkutatni, ebben az évben a maradék 9000 m² került kutatásra. Az ásatás május 7-től augusztus 30-ig tartott kisebb

60 RKM 2010, 335.; HOM Adattár 4861-10.

61 RKM 2011, 152.; RKM 2013, 87.; L. Hajdú Melinda: A Herman Ottó Múzeum régészeti kutatásai 2013-ban. A Herman Ottó Múzeum évkönyve 53(2014), 250.

megszakításokkal, mely idő alatt összesen 768 objektumot és réteget jelöltünk számmal és bontottunk ki. Ezek között 4 feltételezett földfelszíni hosszúház, 5 kisebb földfelszíni és 4 kökemencés, földbemelyített épület került elő. Összesen 4 nyitott kemencét és 9 ún. kiégett oldalfalú négyzetes gödröt bontottunk ki. Bár általában ezekben a gödrökben leginkább kövek, állatcsont és néhány kerámiatöredék fordul elő, az egyik esetben (S282) egy elhelyezett kutya csontvázára és egy edényre bukkantunk. *(Az illusztrációt lásd a 107. oldalon!)* Összességében a feltárt objektumok legnagyobb részét eltérő funkciójú gödrök és oszlophelyek tették ki.

TÓTH KRISZTIÁN

195. Salomvár, Templom (KÖH 39497)

(Zala megye) **Á, Kk, Kú, Ú**

2012. október 18-án, valamint 2013. május 3. és 7. közt elvégeztük a salomvári római katolikus templom felújításához kapcsolódó munkálatok régészeti szakfelügyeletét.

Az épület csapadékvíz-elvezetéséhez kapcsolódó munka során a megfigyelt jelenségek megerősítették Valter Ilonának az épület belsejében végzett ásatása és Vándor László falkutatásának eredményeit. Az épület Árpád-kori alapozása és a későbbi gótikus bővítés, valamint a barokk átépítés nyomai jól elkülöníthetőek voltak. Említést érdemel az É-i és D-i oldalon a toronyhoz közel eső részen a hajó oldalában fellelt 13. századi, az első építési periódushoz kapcsolódó támpillér maradványa, melynek fent a falazaton lévő maradványait a falkutatás során a barokk kori köpenyfalazat miatt nem lehetett megtalálni. A D-i oldalon az Árpád-kori alapozás felett előkerült az egykori D-i kapu küszöbének maradványa, a Ny-i bejárat előtt pedig újkori járósínteket is el tudtunk különíteni.

ORHA ZOLTÁN

196. Sárazsadány határa (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Ő, B**

Ivóvíz-minőség javításához kapcsolódó projekthez előzetes régészeti dokumentáció készítése során terepbejárásokat végeztünk Sáropatak, Bodrogolaszi, Komlóska, Sárazsadány és Vámosújfalú határában 2013. október 2–4. között.

Nyugat (KÖH 88969): A lelőhely a Zsadány-pataktól DNy-ra, a 37-es sz. főúttól a Sárazsadányba vezető bekötőúttól DNy-ra, a Bodrogtól NyÉNy-ra, a Rundoktető DK-i nyúlványán, a Bodrogolaszi–Vámosújfalú közút két oldalán helyezkedik el. A bejárás idején tarlók, elvadult szántók és lucernás borította, melyeken a rossz észlelési viszonyok ellenére kevés obszidiángumót, obszidián és hidrokvarcit pattintékokat, valamint egy késő bronzkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk.

A beruházáshoz végzett terepbejárások során régészeti érdekű területeket is dokumentáltunk a település határában: *Akasz-tószertől DNy-ra (KÖH 88965)* és *Sára Észak (88975)*. Mindkét helyszínen őskori szörványleletek kerültek elő.

Munkatársak: Tóth Krisztián, Hajdú Melinda, Galkó József, Gregóczi Gergő, Gyárfási József, Nagy Zoltán, Gere Balázs.

CSENGERI PIROSKA

197. Sáropatak határa (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Ő, B**

Ivóvíz-minőség javításához kapcsolódó projekthez előzetes régészeti dokumentáció készítése során terepbejárásokat végeztünk Sáropatak, Bodrogolaszi, Komlóska, Sárazsadány és Vámosújfalú határában 2013. október 2–4. között.

Bodroghalász, Tábla-dűlő (KÖH 88977): A lelőhely a Sáropatak–Bodrogolaszi között mentén, a Szemince-hegy D-i oldalán helyezkedik el. Pontos kiterjedése a növényzeti fedettség (erdő) és beépítettség (mezőgazdasági telep) miatt nem állapítható meg. A közüttől DDK-re fekvő területeken közepes mennyiségű bronzkori kerámiatöredéket és pattintott követ, míg a közút É-i oldalán, a volt Kossuth Tsz telepétől KDK-re, szántóföldön, nagyobb mennyiségű bronzkori leletet gyűjtöttünk. A lelőhely 2010-ben vált ismertté régészeti érdekű területként (Gál Viktor).

Bodroghalász, Szemince-hegy DK (KÖH 88979): Sáropatak–Bodroghalász határában, a közút ÉÉNy-i oldalán elhelyezkedő dombon, szántott parcellákban kevés őskori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely pontos felszíni kiterjedése nem volt megállapítható.

A beruházáshoz végzett terepbejárások során régészeti érdekű területek is előkerültek, köztük Sáropatak határában *Torma-föld (KÖH 88983)*, ahol őskori szörványleleteket találtunk.

Munkatársak: Tóth Krisztián, Hajdú Melinda, Galkó József, Gregóczi Gergő, Gyárfási József, Nagy Zoltán, Gere Balázs.

CSENGERI PIROSKA

198. Sátoraljújhely, Várhegy (KÖH 16478)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Kk**

2013-ban hatodik ásatási évadjához érkezett a sátoraljújhelyi vár tervásatásként zajló régészeti kutatása. A közelebről nem ismert időpontban, de vélhetően a tatárjárást követő években felépült, és a 16. század közepső harmadában teljesen elpusztult vár maradványai egy ÉNy–DK-i tájolású, 120×40 m-es platón helyezkednek el. Az előző évek munkálatai a plató D-i zónájára koncentráltak. A vár elpusztult részeiből képződött, helyenként a 3 m vastagságot is meghaladó köves omladék eltávolítása után egy, a platót Ny–K-i irányban kettéosztó épüleategyüttes bontakozott ki. Ennek K-i oldalán azonosításra került a vár ciszternája.

2013-ban az ideiglenes állagvédelemben részesülő épüleategyüttestől É-ra folytatódott a kutatás, ahol egy Ny–K-i irányú sziklaárok jelentkezett. *(Az illusztrációt lásd a 109. oldalon!)* Az árok szélessége 6–7 m, mélysége egyelőre nem ismert. Kitöltése kizárólag nagyköves omladék, mely kevés késő középkori leletanyagot tartalmazott. A sziklaárok fölött vélhetően fahíd biztosította az átjárást a D-i várrészbe. A 2014. évi ásatás célkitűzése az árok teljes kitisztítása.

RINGER ISTVÁN

199. Serényfalva, Pást-felett Kelet (KÖH 87799)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **B**

A Biztonságos ivóvízellátás Kelemér és Gömörszőlős községekben elnevezésű projekt kapcsán a Serényfalva–Kelemér közötti SK-1 jelű nyomóvezeték, illetve a Kelemér–Gömörszőlős közötti KG-1 jelű távvezeték nyomvonalára vonatkozó